

Broj 755

Podgorica, 31.01.2018.godine

Informacija

o uspostavljanju finansijskog upravljanja i kontrola u "Luka Bar" AD

Bar. januar 2018. godine

REZIME

Korisnici sredstava budžeta Crne Gore, budžeta opština, državni fondovi, nezavisna regulatorna tijela, **akcionarska društva i druga pravna lica u kojima država ili opštine imaju većinski vlasnički udio obavezni su da uspostave i razviju sistem finansijskog upravljanja i kontrola koji čine: finansijsko upravljanje i kontrola, unutrašnja revizija i Centralna jedinica za harmonizaciju**, u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br.73/08, 20/11, 30/12 i 34/14). Finansijsko upravljanje i kontrola obuhvata sve finansijske i nefinansijske procese i aktivnosti u poslovanju subjekta i sprovodi se u svim organizacionim jedinicama i na svim nivoima subjekta.

SVRHA

Svrha finansijskog upravljanja i kontrole uvodi se radi unaprijeđenja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji postavljenih ciljeva Luka Bar AD, shodno članu 5 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl.list CG“, br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14) koji glasi:

„Finansijsko upravljanje i kontrola uvodi se radi unaprijeđenja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji postavljenih ciljeva subjekta, a naročito:

- 1) obavljanja poslovanja u skladu sa zakonima, podzakonskim i internim aktima, ugovorima i propisanim postupcima,
- 2) obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i poslovog izvještavanja,
- 3) pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog korišćenja sredstava,
- 4) zaštite imovine, obaveza i drugih resursa od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i od nepravilnosti i prevara.

ZAKONSKI OKVIR

Strateški dokument

- Strategija razvoja unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru Crne Gore (PIFC) – za period 2008-2012 -decembar 2007
- Strategija daljeg razvoja unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru Crne Gore (PIFC) – za period 2013-2017 -jun 2012
 - Akcioni plan za sprovođenje strategije (2008-2012)
 - Akcioni plan za sprovođenje strategije (2013-2017)

Zakoni, podzakonski i drugi akti

- Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru („Sl.list CG“, br. 73/08 i 20/11, 30/12 i 34/14)
- Zakon o reviziji sredstava iz fondova Evropske unije („Sl.list CG“, br. 14/12 od 07.03.2012.godine)

Predmet revizije po čl.2 ovog zakona su sredstva EU fondova i funkcionisanje sistema upravljanja i kontrole tih sredstava. Fondovi Evropske unije, u smislu ovog zakona su, sredstva finansijske pomoći koja Evropska unija obezbjeđuje Crnoj Gori, uključujući instrumente predpristupne pomoći (IPA fondovi).

- Pravilnik o načinu i postupku rada unutrašnje revizije („ Sl.list CG“, br. 32/09)
- Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole („ Sl.list CG“, br. 37/10)
- Uputstvo o sadržaju godišnjeg izvještaja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrole i godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije („ Sl.list CG“, br. 64/10)
 - Priručnik za unutrašnju reviziju
 - Priručnik za finansijsko upravljanje i kontrolu
 - Smjernice za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole
 - Uputstvo za izradu i opis internih pravila i procedura

KORACI ZA USPOSTAVLJANJE

Za uspostavljanje, dalji razvoj i sprovođenje finansijskog upravljanja i kontrole, na centralnom i lokalnom nivou, shodno Akcionom planu za sprovođenje Strategije daljem razvoju unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru Crne Gore (2013-2017), Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj dana 23.04.2015.godine, Zaključkom br. 08-57, obavezala Ministarstvo finansija – Direktorat za centralnu harmonizaciju, da zaduži korisnike sredstava budžeta na centralnom nivou i pravna lica u kojima država ima većinski vlasnički udio, da preduzmu aktivnosti na uspostavljanju finansijskog upravljanja i kontrole na način što će:

- rješenjem odrediti lice zaduženo za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola;
- donijeti plan za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrola, koji će sadržati predlog aktivnosti za uspostavljanje ovog sistema, kao predlog odgovornih lica i rokova za sprovođenje aktivnosti;
- uspostaviti registar rizika;
- odrediti lice zaduženo za vođenje registra rizika;
- preduzeti aktivnosti na uspostavljanju funkcije unutrašnje revizije i
- preduzeti aktivnosti na popunjavanju sistematizovanih radnih mesta za unutrašnje revizore.

Uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole u Luka Bar AD

U Luci Bar AD u toku je proces unapređenja sistema finansijskog upravljanja i kontrola.

Ključni poslovni procesi, koji su osnova finansijskog upravljanja i kontrola u Luka Bar AD, kao što su: Biznis plan, Finansijski plan, Plan nabavki, vođenje poslovnih knjiga - računovodstvene evidencije, upravljanje imovinom i po tom osnovu nastala potraživanja i stvorene obaveze, usklađeni su sa važećom zakonskom regulativom, podzakonskim i internim aktima.

Pravilnikom o sistematizaciji radnih mesta u Luka Bar AD, formirana je posebna jedinica interne revizije (sistematizovana su 3 radna mesta), koja je funkcionalno i organizaciono nezavisna.

Na osnovu člana 14 stav 1 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Sl.List Crne Gore", br.73/08, 20/11, 30/12 i 34/14), Pravilnika o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrole ("Sl.List Crne Gore", br.37/10), Rješenjem br.443 od 21.01.2018.godine imenovana je Zorica Bešović dipl.ecc za FMC menadžera, lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u Luka Bar AD.

Lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanje i kontrole je odgovorno za sastavljanje i sprovođenje Akcionog plana za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u Luka Bar AD kojim se određuju:

- aktivnosti za uspostavljanje finansijskog upravljanja i kontrole,
- lica zadužena za sprovođenje aktivnosti i
- rokove za sprovođenje aktivnosti

U cilju daljeg osiguranja ekonomičnosti, efektivnosti i efikasnosti u realizaciji sredstava ostvarenih od korišćenja imovine lučke infrastrukture, potrebno je u narednom periodu, unaprijediti sistem finansijskog upravljanja i kontrole izradom Plana uspostavljanja finansijskog upravljanja i kontrole, donešenim i internim uputstvima koji su u pripremi, dokumentovati ključne poslovne procese u skladu sa Uputstvom za izradu i opis internih pravila i procedura koje je donijelo Ministarstvo finansija u skladu sa članom 3 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i sa istim upoznati zaposlene koji su odgovorni za njihovu realizaciju, sačiniti strategiju rizika za realizaciju poslovnih procesa.

Takođe, u cilju daljeg uspostavljanja finansijskog upravljanja i kontrole u Luka Bar AD, neophodno je izvršiti popis i opis poslovnih procesa, identifikovati poslovne procese koji nijesu propisani u pisanom obliku, identifikovati, procijeniti rizike i odredi način upravljanja rizikom, uspostaviti kontrolne aktivnosti koje obuhvataju pisane politike i procedure i njihovu primjenu, a koje će pružiti razumno uvjeravanje da su rizici za postavljanje ciljeva ograničeni na prihvatljiv nivo, uspostaviti sistem informisanja i sistem efektivnog, blagovremenog i pouzdanog izvještavanja, uspostaviti sistem kontrola i funkcionalisanja finansijskog upravljanja i utvrditi način praćenja i procene adekvatnosti i funkcionalisanja uspostavljenog sistema finansijskog upravljanja i:

✓ Odrediti lice zaduženo za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Luka Bar AD sa zadatkom :

- da u saradnji sa direktorima i rukovodicima organizacionih cjelina započne aktivnosti na uvođenju procesa upravljanja rizicima i odredi rokove za pojedine aktivnosti;
- da u saradnji sa direktorima i rukovodicima organizacionih cjelina identifikuje i procijeni rizike u značajnim poslovnim procesima i aktivnostima u odnosu na ciljeve iz godišnjih i operativnih planova;
- da u saradnji sa direktorima i rukovodicima organizacionih cjelina identifikuje i procijeni rizike u značajnim poslovnim procesima i aktivnostima u odnosu na ciljeve iz godišnjih i operativnih planova;
- da u saradnji sa direktorima i rukovodicima organizacionih cjelina procijeni vjerovatnoću rizika i njegov uticaj;
- da u saradnji sa direktorima i rukovodicima organizacionih cjelina utvrdi načine reagovanja na rizike;
- da dokumentuje podatke o rizicima u organizacionim cjelinama u Registru rizika i
- da Izvršnom direktoru, pripremi izvještaj o upravljanju rizicima u Luka Bar AD.

- ✓ Uspostaviti Registrar rizika sa svrhom dokumentovanja rezultata upravljanja rizicima i praćenja predloženih mjera. Na osnovu člana 38 stav 2 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 73/08, 20/11, 30/12 i 34/14), Ministarstvo finansija donijelo je Pravilnik o metodologiji sagledavanja kvaliteta sistema finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 26/13), kojim se propisuje sagledavanje kvaliteta sistema finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru. Metodologijom iz člana 1 ovog Pravilnika sagledava se kvalitet uspostavljenih elemenata finansijskog upravljanja i kontrola: kontrolnog okruženja, upravljanja rizicima, kontrolnih aktivnosti, informacija i komunikacije i praćenja i procjene.

Sagledavanje kvaliteta uspostavljenih elemenata finansijskog upravljanja i kontrola sprovodi se neposrednim uvidom u:

- utvrđenu misiju i ciljeve subjekta, kao i etički kodeks, radi utvrđivanja stava rukovodioca subjekta i zaposlenih prema unutrašnjim kontrolama;
- registar rizika, radi utvrđivanja da li su rizici identifikovani, procijenjeni i način na koji se upravlja rizicima;
- interna pisana pravila, radi utvrđivanja uslova za funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola;
- izvještaje koji obezbjeđuju informacije neophodne za donošenje odluka;
- izvještaje radi praćenja uspostavljenih unutrašnjih kontrola.

Izvještavanje o uspostavljanju i sprovođenju FMC

Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, članom 15, definisana je obaveza kvartalnog i godišnjeg izvještavanja o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola.

Shodno čl.15 pomenutog Zakona, Izvršni direktor je u obavezi da do kraja januara tekuće za prethodnu godinu, dostavi Odboru direktora Luka Bar AD, godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola.

DRI - Izvještavanje o uspostavljanju i sprovođenju FMC u javnom sektoru

Državna revizorska institucija je 17.01.2017.godine, uradila reviziju uspjeha „Efikasnost unutrašnje revizije u javnom sektoru“ i u Izvještaju na stranici 15. navela u Tabeli 2. akcionarska i druga pravna lica koje su sprovele Zaključak Vlade br. 08-57 od 30.04.2015.godine i u Tabeli 3. akcionarska i druga pravna lica koje nijesu sprovele Zaključak Vlade br. 08-57 od 30.04.2015.godine među kojima je i Luka Bar AD.

ZAKLJUČAK

Prema važećoj zakonskoj regulativi, Luka Bar AD je odgovorna za adekvatno i efikasno finansijsko upravljanje koje će omogućiti pouzdan sistem finansijske kontrole, a na taj način i efektivno izvršenje funkcija u Luka Bar AD, uključujući i upravljanje rizikom.

U cilju realizacije Zaključka Vlade Crne Gore br. 08-57 od 30.04.2015.godine, uz koordinaciju sa Direktoratom za centralnu harmonizaciju pri Ministarstvu finansija, za uspostavljanje, razvoj i primjenu interne finansijske kontrole u Luka Bar AD, Rješenjem br.443 od 21.01.2018.godine imenovan FMC menadžer, lice zaduženo za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrola u Luka Bar AD, sačinjen je Pravilnik o načinu i uspostavljanju finansijskih upravljanja i kontrola u Luka Bar AD. U narednom koraku je izrada Plana uspostavljanja finansijskih upravljanja i kontrola u Luka Bar AD koji će sa donešenim i internim uputstvima koji su u pripremi, dokumentovati ključne poslovne procese u skladu sa Uputstvom za izradu i opis internih pravila i procedura koje je donijelo Ministarstvo finansija u skladu sa članom 3 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i sa istim upoznati zaposlene koji su odgovorni za njihovu realizaciju, sačiniti strategiju rizika za realizaciju poslovnih procesa.

U cilju daljeg uspostavljanja finansijskih upravljanja i kontrola u Luka Bar AD, potrebno je rješenjem odrediti lice zaduženo za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima u Luka Bar AD i uspostaviti register rizika na nivou Luka Bar AD.

FMC Menadžer:

Zorica Bešović, dipl.ecc
